

## **Stellingen over het socialisme<sup>1</sup> (Deel 2)**

### **Conclusies over de rol van de communistische partij in het proces van socialistische opbouw**

Communistische Partij van Griekenland (KKE)

Marxistische Studies Nr.88, 2010

#### **De arbeidersklasse vormt dé leidende kracht van deze nieuwe macht, in de eerste plaats dankzij haar partij**

21. De onontbeerlijke rol van de partij in het proces van socialistische opbouw komt tot uiting in haar leiding aan de arbeidersmacht en in de mobilisatie van de massa's om aan deze leiding deel te nemen.

De strijd voor de opbouw en de ontwikkeling van een nieuwe maatschappij wordt gevoerd door de revolutionaire arbeidersmacht met als leidende kern de communistische partij, die de ontwikkelingswetten van de socialistisch-communistische maatschappij gebruikt. De mens, die meester wordt van de maatschappelijke processen, gaat geleidelijk aan van het koninkrijk van de noodzaak naar het koninkrijk van de vrijheid. Hieruit vloeit de superieure rol voort van de subjectieve factor, in vergelijking met alle vroegere sociaal-economische staatsinrichtingen, waar de menselijke activiteit ondergeschikt is aan de spontane toepassing van de maatschappelijke wetten die gebaseerd zijn op de spontane ontwikkeling van de productieverhoudingen.

Bijgevolg is de wetenschappelijke grondslag en het klassenkarakter van de politiek van de communistische partij een doorslaggevende voorwaarde voor de socialistische opbouw. In zoverre deze kenmerken verloren gaan, installeert het opportunisme zich en wordt het, indien er geen rekening mee wordt gehouden, langzaamaan een contrarevolutionaire kracht.

De plicht om de communistische productie- en distributieverhoudingen te ontwikkelen vereist de ontwikkeling van de theorie van het wetenschappelijk communisme, dankzij het gebruik van het wetenschappelijk werk van de communistische partij voor de klassendoelstellingen en de studie van de wetten van de ontwikkeling van de communistische sociaal-economische staatsinrichting. De ervaring heeft bewezen dat de partijen aan de macht in de Sovjet-Unie en in andere socialistische staten, deze taak niet met succes hebben volbracht.

Het klassenbewustzijn in het geheel van de arbeidersklasse ontwikkelt zich niet op een spontane en eenvormige manier. De groei van het communistische bewustzijn van de massa's van de arbeidersklasse wordt eerst en vooral bepaald door de algehele versterking van de communistische productieverhoudingen en door het niveau van de arbeidersparticipatie onder leiding van de communistische partij, die de voornaamste structuur is voor de verspreiding van het revolutionaire bewustzijn onder de massa's.

Naast deze materiële basis moet ook het ideologisch werk zich doorzetten, de impact van de revolutionaire partij die haar leidende rol bevestigt, op voorwaarde dat zij de arbeidersklasse mobiliseert voor de socialistische opbouw.

Het bewustzijn van de voorhoede moet altijd voor zijn op het bewustzijn van de massa van de arbeidersklasse, gevormd door de economische verhoudingen. Daaruit resulteert de noodzaak voor de partij zelf om een hoog theoretisch en ideologisch niveau te hebben en sterk te staan in de strijd tegen het opportunisme, niet alleen onder het kapitalisme, maar nog meer tijdens de socialistische opbouw.

22. De overheersende opportunistische bocht vanaf de jaren vijftig, na de Tweede Wereldoorlog, en het geleidelijk aan verloren gaan van de revolutionaire rol van de partij, bewijzen dat het gevaar dat er zich afwijkingen ontwikkelen in de socialistische maatschappij niet verdwijnt. Naast de imperialistische omsingeling en het onbetwistbare negatieve effect daarvan, blijft er een maatschappelijke basis voor het opportunisme, zolang er vormen van individuele en groepeerigendom blijven bestaan, zolang de verhoudingen waar-geld en de sociale verschillen blijven bestaan. Tot slot blijft de materiële basis van het opportunisme bestaan tijdens heel de socialistische opbouw en zolang er in de wereld kapitalisme bestaat en er met name machtige kapitalistische staten zijn.

De nieuwe fase na de Tweede Wereldoorlog wordt ingezet met een partij die ideologisch en qua klassen karakter verzwakt is door de grote verliezen aan ervaren kaders en de theoretische zwakte om te antwoorden op de nieuwe problemen die zich nu scherper stellen. De partij was kwetsbaar voor de tegenstellingen die de bestaande sociale differentiaties weerspiegelden. Het is onder deze omstandigheden dat de balans doorsloeg ten gunste van opportunistische en reformistische standpunten die tijdens vorige fases in de strijd nog overwonnen werden.

De goedkeuring van opportunistische en revisionistische standpunten door de leiding van de Communistische Partij van de Sovjet-Unie (CPSU) en door andere communistische partijen maakte van deze partijen uiteindelijk structuren die de contrarevolutie in de jaren tachtig hebben geleid.

De opportunistische bocht die plaatsvond op het 20<sup>e</sup> Congres van de CPSU (1956) en het geleidelijke verlies van de vroegere revolutionaire kenmerken van de partij – een partij aan de macht die nog steeds een doelwit vormde voor de imperialistische agressie – maakte het voor de echte communisten moeilijker om zich te manifesteren en om sensibiliseringswerk te verrichten. De communistische krachten zijn er dan ook niet in geslaagd om het verraderlijke en contrarevolutionaire karakter van de lijn die tijdens de plenaire zitting van het Centraal Comité in april 1985 en het 27<sup>e</sup> Congres van de CPSU (1986) overheerste, tijdig te onthullen. Zij slaagden er ook niet in om tijdig een duidelijke pool te vormen voor de verdediging van het socialisme, om het verschil<sup>2</sup> te maken en de krachten van de contrarevolutie op een efficiënte manier aan te pakken. (...)

Wij beschouwen de snelle ontwikkeling en de triomf van de revisionistische ideeën en de opportunistische politiek niet als een onvermijdelijk gegeven, net zomin als de geleidelijke opportunistische erosie van de CPSU en de andere communistische partijen aan de macht, of het verval van het revolutionaire karakter van de macht. Wij bestuderen alle factoren die hebben bijgedragen tot deze evolutie in hun geheel. Wij noteren ondermeer volgende punten:

a. De daling van het niveau van marxistische politieke opvoeding in de leiding van de communistische partij en in de partij in het algemeen, door de specifieke omstandigheden van de oorlog met een zwaar verlies aan kaders en door de plotse toename van het aantal leden van de communistische partij. Dat heeft ondermeer een vertraging veroorzaakt in de ontwikkeling van de politieke economie van het socialisme.

- Nieuw onderzoek is ook nodig naar de wijzigingen in de klassensamenstelling van de partij, in haar structuur en werking en de weerslag hiervan op de ideologie en de revolutionaire kenmerken van de partij in haar geheel, van haar leden en haar kaders.
- Sedert haar ontstaan was de communistische macht in de Sovjet-Unie betrekkelijk afhankelijk van administratieve kaders en wetenschappers van burgerlijke afkomst.
- De historische erfenis van de Sovjet-Unie, vanuit het oogpunt van de aanzienlijke prekapitalistische achterlijkheid en de ongelijke kapitalistische ontwikkeling.
- De grote verliezen tijdens de Tweede Wereldoorlog en de offers op het vlak van de sociale welvaart als gevolg van de naoorlogse heropbouw, in een wedren met de kapitalistische wederopbouw in West-Europa, grotendeels gefinancierd met Amerikaanse middelen en gevoed door hun nood aan kapitaalexport.
- De problemen en tegenstellingen in de integratie van de landen van Centraal- en Oost-Europa in het socialistische systeem.
- De vrees voor een nieuwe oorlog, te wijten aan de imperialistische interventies in Korea, enz., de Koude Oorlog, de Hallsteindoctrine in West-Duitsland (de niet-erkenning van de Duitse Democratische Republiek die bestempeld werd als "zone bezet door de Sovjet-Unie").

b. De gedifferentieerde politieke interventie van het internationaal imperialisme, gesteund door de sociaal-democratie, met soepelere handelsbetrekkingen met de landen van Centraal- en Oost-Europa die het socialisme opbouwden, en met directe ideologische en politieke druk op de Sovjet-Unie.

c. De strategische problemen en de verdeelheid van de internationale communistische beweging.

## **De ontwikkeling van de Sovjetmacht**

23. De theoretische basis om de ontwikkeling van de Sovjetmacht te analyseren, is dat de macht, onder het socialisme, de dictatuur van het proletariaat is. Het is de macht van de arbeidersklasse, die deze niet deelt met iemand anders (wat niet het geval is in de andere machtsysteem). De dictatuur van het proletariaat is het orgaan van de

arbeidersklasse in de klassenstrijd die verdergaat met andere middelen en onder andere vormen.

De arbeidersklasse, als drager van de ingevoerde communistische verhoudingen, als collectieve eigenaar van de gesocialiseerde productiemiddelen, is de enige klasse die de strijd voor de overwinning van de communistische verhoudingen, voor het “verdwijnen” van de klassen en het “afsterven” van de staat kan leiden.

Doorheen haar revolutionaire macht vormt de arbeidersklasse als soevereine klasse, een bondgenootschap met de andere lagen van de bevolking die nog geen werknemers zijn in de maatschappelijke productie (bijvoorbeeld, de kleine producenten van de coöperatieven in de stad of op het platteland, de zelfstandigen uit de dienstensector, de wetenschappers, de intellectuelen en de technici die de productie beheren, afkomstig uit de burgerij of uit de middenstand). Doorheen dit bondgenootschap probeert de arbeidersklasse deze lagen in de socialistische opbouw te leiden, naar de totale overwinning van de communistische verhoudingen.

De noodzaak van de dictatuur van het proletariaat resulteert uit de voortzetting van de klassenstrijd op internationaal niveau. Zij zal blijven voortduren tot alle maatschappelijke verhoudingen communistisch zijn, dit wil zeggen, zolang er een staat nodig is als mechanisme van politieke overheersing.

24. De politieke keuzes die betrekking hebben op de superstructuur, de instellingen van de dictatuur van het proletariaat, de arbeiderscontrole, enz., zijn nauw verbonden met de politieke keuzes op economisch vlak.

Een belangrijke kwestie om te bestuderen is de evolutie van de Sovjets als vorm van dictatuur van het proletariaat. In de eerste Grondwet van de FSSRR<sup>3</sup> en de eerste Grondwet van de Sovjet-Unie in 1924 (en van de Republieken in 1925), waren de communistische verhoudingen tussen het staatsapparaat en de massa's gegarandeerd door de onrechtstreekse electorale vertegenwoordiging van de werknemers; de productie-eenheid vormde ook de kieseenheid. Het stemrecht was enkel gegarandeerd voor de werknemers (niet voor de burgers in het algemeen). De burgerlijke klasse, de grootgrondbezitters, al wie arbeid van een ander uitbuitte, de monniken en de priesters, de contrarevolutionaire krachten, waren verstoken van dit recht. De toegevingen aan de kapitalisten tijdens de NEP behelsden geen politieke rechten.

In de Grondwet van 1936 was de rechtstreekse vertegenwoordiging gebaseerd op het geografische criterium (de verkiezingseenheid is de streek geworden en de vertegenwoordiging stond in verhouding tot het aantal inwoners). Het organiseren van verkiezingen op algemene vergaderingen werd afgeschaft en vervangen door kieskringen. Iedereen kreeg stemrecht en de stemming was geheim.

De veranderingen in de Grondwet van 1936 beoogden bepaalde problemen<sup>4</sup> op te lossen, zoals het gebrek aan rechtstreekse communicatie tussen de kaders van de partij

en de Sovjets en de basis, de werking van de Sovjets, de bureaucratistische houding, enz., en ook de stabiliteit van de Sovjetmacht te garanderen op de vooravond van de oorlog.

We moeten nog grondiger studeren op het laten vallen van de productie-eenheid als organisatiepijler van de macht van de arbeidersklasse, als gevolg van de afschaffing van de onrechtstreekse verkiezing via congressen en vergaderingen. Ook de negatieve effecten hiervan op de klassensamenstelling van de hogere staatsorganen en op de toepassing van het recht om de afgevaardigden af te zetten (wat volgens Lenin een fundamenteel element vormt van de democratie onder de dictatuur van het proletariaat).

25. Na het 20<sup>e</sup> Congres (1956), werden de bevoegdheden van de lokale Sovjets versterkt op het gebied van de zelfvoorziening en het zelfbeheer van de socialistische ondernemingen. Zo zette het democratisch centralisme op politiek vlak een stap terug, parallel met het verval van de centrale planning op economisch vlak. Er werden maatregelen genomen om van de kaders van de Sovjets “permanenten” te maken, zoals het geleidelijke verhogen van de dienstjaren in de instellingen en het verhogen van de mogelijkheid om afgevaardigden vrij te stellen van hun taken in de productie.

Op het 22<sup>e</sup> Congres van de CPSU (1961) werden niet-objectieve analyses goedgekeurd over het “onomkeerbare socialisme” en “het einde van de klassenstrijd”. In naam van de “niet- antagonistische tegenstellingen” tussen de sociale klassen en categorieën, werd de Sovjetstaat bestempeld als de “staat van heel het volk” (bevestigd in de grondwetsherziening van 1977) en de CPSU als de “partij van heel het volk”.

Deze evolutie heeft bijgedragen aan de verandering van de kenmerken van de revolutionaire arbeidersstaat en aan de verslechtering van het klassen karakter van de partij en haar kaders, aan de teloorgang van de revolutionaire en ideologische waakzaamheid, gerechtvaardigd door de stelling van de “onomkeerbaarheid van het socialisme”.

Met de perestrojka en de hervorming van het politieke systeem in 1988, werd het systeem van de Sovjets herleid tot een burgerlijk orgaan.

26. De ervaring toont in de praktijk dat de massa's geleidelijk aan uitgesloten werden van deelname aan het Sovjetsysteem dat, vooral in de jaren tachtig, een louter formeel karakter aannam. Dat mag niet alleen of voornamelijk worden toegeschreven aan de wijzigingen in de werking van de Sovjets, maar is het gevolg van de sociale differentiaties, versterkt door de economische politiek, en van de scherper wordende tegenstelling tussen de privébelangen van individuen en groepen enerzijds, en het sociale collectieve belang anderzijds.

De leiding van de CPSU heeft oriëntaties goedgekeurd die het maatschappelijke karakter van de eigendom verzwakten en het beperkte individuele en groepsbelang aanmoedigden, wat een gevoel creëerde van vervreemding van de maatschappelijke eigendom en het bewustzijn uitholde. De deur werd opengezet voor passiviteit, onverschilligheid, individualisme, voor acties die steeds verder stonden van de verklaringen, maar ook voor

de daling van de industriële en agrarische groei en bijgevolg van de mate waarin de toenemende sociale noden werden bevredigd. Zo degenereerden de criteria van de arbeiderscontrole of namen zij een formeel karakter aan.

De arbeidersklasse, de volksmassa's in het algemeen, hebben het socialisme de rug niet toegedraaid. Tijdens de perestrojka luidden de slogans "revolutie in de revolutie", "meer democratie", "meer socialisme", want een groot deel van de bevolking, die de problemen vaststelde, wilde veranderingen binnen het socialisme. Daarom werden maatregelen als het verzwakken van de communistische verhoudingen en het versterken van de waar-geld verhoudingen, en nadien het herstel van de privé-eigendom van de productiemiddelen, voorgesteld als maatregelen om het socialisme te versterken.

### **De strategie van de internationale communistische beweging en haar evolutie**

27. De evolutie van de internationale communistische beweging en de problemen inzake strategie hebben een belangrijke rol gespeeld in de internationale klassenstrijd en in de krachtsverhoudingen.<sup>5</sup>

Tijdens heel de geschiedenis van de Communistische Internationale (CI) bestonden er problemen van ideologische en strategische eenheid, over de aard van de revolutie, de aard van de oorlog<sup>6</sup> die er kwam na de opkomst van het fascisme in Duitsland en over de houding ten opzichte van de sociaaldemocratie.

De opportunistische groepen binnen de bolsjewistische Communistische Partij (trotskisten, boecharinisten), mengden zich in de strijd die zich binnen de CI ontwikkelde over de strategie van de internationale communistische beweging.

Op het einde van de jaren twintig heeft Boecharin, als voorzitter van de CI, die krachten in de communistische partijen en in de Internationale gesteund die de "stabilisering van het kapitalisme" en de onwaarschijnlijkheid van een nieuw revolutionair elan overschatten, die voor een compromis met de sociaaldemocratie waren, vooral met haar "linkervleugel", enz.

Dat de actie van de Internationale als eengemaakt centrum verzwakt was, bleek al jaren vóór ze zichzelf ontbond (mei 1943).<sup>7</sup> Een negatieve evolutie voor de internationale beweging was het gebrek aan een centrum waar een gecoördineerde revolutionaire strategie werd uitgewerkt voor de omvorming van de strijd tegen de imperialistische oorlog of de buitenlandse bezetting tot een strijd voor de macht, de enige plicht voor elke communistische partij in de omstandigheden van haar eigen land.

Los van de oorzaken die hebben geleid tot de ontbinding van de CI, was er een objectieve nood voor de internationale communistische beweging om een eengemaakte revolutionaire strategie uit te werken, om haar actie te plannen en te coördineren.

Een grondiger studie van de ontbinding van de CI moet een hele reeks evoluties<sup>8</sup> onder de loep nemen, zoals: de stopzetting van de Rode Vakbondsinternationale in 1937,

omdat de meeste van haar centrales zich hadden verbonden aan de reformistische massavakbonden of bij deze vakbonden waren aangesloten; de beslissing van het 6<sup>e</sup> Congres van de Communistische Jeugdinternationale (1935) dat voor de strijd tegen het fascisme en de oorlog een verandering nodig was van het karakter van de Communistische Jeugdbonden, op basis waarvan communistische jeugdorganisaties werden samengesmolten met socialistische jeugdorganisaties (bijvoorbeeld in Spanje, in Letland, enz.).

De oorlog heeft in talrijke landen de omstandigheden gecreëerd voor een heftige verscherping van de klassentegenstellingen, maar de antifascistische strijd leidde enkel in landen van Centraal- en Oost-Europa tot de omverwerping van de burgerlijke macht, dankzij de doorslaggevende interventie van het Rode Leger.

In het kapitalistische Westen werkten de communistische partijen geen strategie uit om de imperialistische oorlog of de bevrijdingsstrijd om te vormen tot een strijd voor de machtsovername. De strategie van de communistische beweging legde niet de nadruk op het feit dat de tegenstelling tussen kapitaal en arbeid in een aantal landen een integraal kenmerk was van de antifascistische bevrijdingsoorlog, om de kwestie van de macht te stellen, vermits het socialisme en het perspectief van het communisme het enige alternatief vormen voor de kapitalistische barbarij. De stelling dat er tussen het kapitalisme en het socialisme geen tussenliggend maatschappelijk systeem bestaat en bijgevolg geen tussenliggende politieke macht tussen de burgerlijke macht en de revolutionaire macht van de arbeidersklasse, verloor terrein.

Deze stelling blijft waar, los van de krachtsverhoudingen, los van de problemen die de versnelling van de ontwikkelingen in de hand kunnen werken, zoals de verscherping van de interimperialistische tegenstellingen, de imperialistische oorlog, de vormveranderingen die kunnen optreden in de burgerlijke macht.

28. Na het einde van de Tweede Wereldoorlog sloten de kapitalistische staten en de opportunistische burgerlijke krachten die deelgenomen hadden aan de nationale bevrijdingsstrijd in elk land (bijvoorbeeld de krachten van de sociaaldemocratie) zich aaneen tegen de communistische beweging en tegen de staten die de socialistische opbouw doorvoerden.

Onder deze omstandigheden werden de negatieve gevolgen van de toenemende opportunistische uitholling in bepaalde partijen van de internationale communistische beweging nog evidentier. Het ontbreken van een organisatorische eenheid tussen de communistische partijen als gevolg van de ontbinding van de CI en de ernstig verzwakte ideologische eenheid, maakten dat er geen zelfstandige eengemaakte strategie kon uitgewerkt worden voor de internationale communistische beweging, tegenover de strategie van het wereldwijde imperialisme. Het Informatiebureau van de communistische partijen, de Kominform, opgericht in 1947<sup>9</sup> en ontbonden in 1956 kon, net zomin als de internationale conferenties van de communistische partijen die nadien plaatsvonden, deze problemen op een efficiënte manier aanpakken.

Het internationale imperialistische systeem bleef na de oorlog machtig, ondanks de onbetwistbare versterking van de krachten van het socialisme. Onmiddellijk na het einde van de oorlog zette het imperialisme, onder de hegemonie van de Verenigde Staten, de Koude Oorlog in. Het ging om een zorgvuldig uitgewerkte strategie om het socialistische systeem te ondermijnen.

De Koude Oorlog omvatte onder meer de organisatie van een psychologische oorlog, de opvoering van de militaire uitgaven om de Sovjet-Unie economisch uit te putten, netwerken om het socialistische systeem van binnenuit te ondermijnen en subversie te organiseren, openlijke provocaties en het aanzetten tot contrarevolutionaire ontwikkelingen (bijvoorbeeld in Joegoslavië in 1947-48, in de Duitse Democratische Republiek in 1953, in Hongarije in 1956, in Tsjecho-Slowakije in 1968, enz.) Er werd een gedifferentieerde economische en diplomatieke politiek gevolgd ten opzichte van de socialistische staten, om ze ertoe te brengen hun bondgenootschap met de Sovjet-Unie te verbreken, om de voorwaarden van hun opportunistische erosie te versterken. Tegelijkertijd heeft het imperialistische systeem, met de Verenigde Staten als belangrijkste kracht, militaire, politieke en economische bondgenootschappen en internationale financiële organisaties gevormd (Navo, Europese Gemeenschap, IMF, Wereldbank, internationale handelsovereenkomsten), die de coördinatie van de kapitalistische staten garandeerden, bepaalde onderlinge tegenstellingen regelden met als doel het gemeenschappelijke strategische doel om het socialistische systeem te wurgen, te dienen. Zij organiseerden imperialistische interventies, systematische en diverse provocaties en anticommunistische campagnes. Zij gebruikten de modernste ideologische wapens om de volkeren te manipuleren, om een vijandig klimaat te scheppen tegen de socialistische staten en de communistische beweging in het algemeen. Zij maakten gebruik van de opportunistische afwijkingen en de problemen van ideologische eenheid van de internationale communistische beweging. Zij ondersteunden elke vorm van ongenoegen of onenigheid met de CPSU en de Sovjet-Unie op economisch, politiek en moreel vlak. Zij hadden hier miljarden dollars van hun staatsbegroting voor over.

29. De lijn van de "vreedzame co-existentie", die tijdens de eerste naoorlogse jaren was ontwikkeld, in zekere zin op het 19<sup>e</sup> Congres (oktober 1952)<sup>10</sup> en vooral op het 20<sup>e</sup> Congres van de CPSU (1956)<sup>11</sup>, erkende de kapitalistische barbarij en de agressiviteit van de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, en van bepaalde fracties van de bourgeoisie en de overeenkomstige politieke krachten in de kapitalistische staten van West-Europa, maar niet als een integraal onderdeel van het monopolistische kapitalisme, van het imperialisme. Op die manier liet zij toe dat er zich utopistische opvattingen ontwikkelden, zoals de idee dat het voor het imperialisme mogelijk zou zijn om op lange termijn te aanvaarden samen te bestaan met krachten die zijn wereldoverheersing hadden gebroken. Het 20<sup>e</sup> Congres van de CPSU opperde ook de mogelijkheid van een parlementaire weg naar het socialisme in Europa.

De twee takken van de communistische beweging (aan de macht of niet) hebben de macht van het socialistische systeem overschat en de dynamiek van het kapitalisme in de



naoorlogse wederopbouw onderschat. Parallel hieraan werd de crisis in de internationale communistische beweging dieper; dat bleek eerst uit de breuk van de relaties tussen de CPSU en de Communistische Partij van China en later uit het ontstaan van de “eurocommunistische” stroming.

In West-Europa ontkende de opportunistische stroming van het “eurocommunisme” die aanwezig was in tal van partijen, onder het voorwendsel van de nationale eigenheden van elk land, de wetenschappelijke wetten van de socialistische revolutie, de dictatuur van het proletariaat en de revolutionaire strijd in het algemeen. Zij koos voor de “parlementaire weg” naar het socialisme, dit wil zeggen, de reformistische sociaaldemocratische strategie. Over het algemeen domineerde in de communistische partijen de analyse volgens dewelke de sociaaldemocratie verdeeld was in een “rechter-” en een “linkervleugel”; wat de ideologische strijd tegen de sociaaldemocratie erg verzwakte. In naam van de eenheid van de arbeidersklasse hebben de communistische partijen een aantal zware ideologische en politieke toegevingen gedaan, terwijl de eenheidsverklaringen van de sociaaldemocratie helemaal niet de omverwerping van het kapitalistisch systeem beoogden, maar het weghalen van de arbeidersklasse uit de communistische invloedssfeer en haar vervreemding als klasse.

De houding van vele communistische partijen tegenover de sociaaldemocratie maakte deel uit van de strategie van de “antimonopolistische regering”, een soort fase tussen het socialisme en het kapitalisme die ook tot uiting kwam in de regeringen die het kapitalisme beheerden in samenwerking met de sociaaldemocratie. Deze strategie steunde initieel op het standpunt dat er een verhouding van “ondergeschiktheid en afhankelijkheid” was van elk kapitalistisch land ten opzichte van de Verenigde Staten.<sup>12</sup> Ook de Communistische Partij van de Verenigde Staten, het land dat aan de top van de imperialistische piramide stond, had deze opvatting overgenomen.

Deze strategie overheerste vooral na het 20<sup>e</sup> Congres van de CPSU (februari 1956) met de stelling over de “verschillende overgangsvormen naar het socialisme, onder bepaalde omstandigheden”. Deze stelling vormde een fundamentele herziening van de conclusies uit de revolutionaire Sovjetervaring. Zij onderschatte de eengemaakte strategie van het kapitalisme tegen de socialistische staten en de arbeidersbeweging in de kapitalistische landen. De tegenstellingen tussen de kapitalistische landen, die natuurlijk een deel afhankelijkheid kenden, zoals dat het geval is in de imperialistische piramide, werden niet correct geanalyseerd. Zo kozen de communistische partijen voor bondgenootschappen, ook met de burgerlijke krachten die “een nationaal bewustzijn” bezaten, in tegenstelling tot deze die het buitenlandse imperialisme dienden. Dergelijke standpunten hielden stand in een deel van de communistische beweging dat zich, bij de splitsing van de jaren zestig, oriënteerde naar de Communistische Partij van China.

De interactie tussen dit nieuwe opportunisme in de communistische partijen van de kapitalistische landen en de communistische partijen aan de macht, werd versterkt door de angst voor een kernaanval tegen de socialistische landen, door de verscherping van de klassenstrijd binnen de socialistische staten (Centraal- en Oost-Europa) en de nieuwe imperialistische oorlogen (bijvoorbeeld tegen Korea, Vietnam). De flexibele tactiek van

het imperialisme droeg bij tot de ontwikkeling van het opportunisme in de communistische partijen van de socialistische staten, tot de verzwakking van de socialistische opbouw en tot de uitholling van de revolutionaire strijd in kapitalistisch Europa en in de hele wereld. Zo werd de imperialistische druk op de socialistische staten rechtstreeks en onrechtstreeks versterkt.

### **Beoordeling van het standpunt van de Griekse communisten**

30. Het 14<sup>e</sup> Congres van de KKE (1991) en de Nationale Conferentie van 1995 formuleerden de volgende zelfkritiek: wij hebben als partij de idealisering en de verfraaiing van het socialisme zoals opgebouwd in de 20<sup>e</sup> eeuw, niet vermeden. Wij hebben de problemen die wij zagen onderschat, en ze vooral toegeschreven aan objectieve factoren, ze verschoond als problemen die samenhangen met de groei van het socialisme. Dat bleek niet te stroken met de werkelijkheid.

Onze capaciteit om correcte besluiten te formuleren werd beperkt door het feit dat onze partij niet de nodige aandacht heeft besteed aan de noodzaak om een hoog theoretisch niveau te behalen, om de creatieve studie en het assimileren van onze theorie te bevorderen, om de rijke ervaring van de revolutionaire klassenstrijd naar waarde te schatten, om onder meer met onze eigen krachten bij te dragen aan de creatieve ontwikkeling van ideologische en politieke standpunten, op basis van de evolutie van de omstandigheden. Wij hebben als partij in grote mate verkeerde theoretische standpunten en politieke keuzes van de CPSU overgenomen.

Wij hebben ons aangepast en hebben het formele karakter van de verhoudingen die verschenen tussen de communistische partijen getolereerd, net zoals het kritiekloos aanvaarden van de theoretische en ideologische stellingen van de CPSU. Op basis van onze ervaring is de conclusie dat het respect voor de ervaring van de andere partijen moet samengaan met de objectieve kritiek van hun politiek en hun praktijk, met een kritische geest onder kameraden in verband met fouten en verzet tegen afwijkingen.

De Conferentie van 1995 bekritiseerde het feit dat onze partij de politiek van de perestrojka kritiekloos had aanvaard, vanuit het oordeel dat het ging om een politieke hervorming ten voordele van het socialisme. Dit feit weerspiegelde eveneens de versterking van het opportunisme in de rangen van de partij in die periode.

De kritische beoordeling van het standpunt van de KKE over de socialistische opbouw doet niets af aan het feit dat onze partij, met een internationalistisch bewustzijn, doorheen haar geschiedenis het proces van de opbouw van het socialisme-communisme in de 20<sup>e</sup> eeuw heeft ondersteund, en dat zelfs met het leven van duizenden van haar leden en kaders. Onze partij heeft de idee van het socialisme op militante manier gepropageerd. De verdediging van de bijdrage van het socialisme van de 20<sup>e</sup> eeuw was en blijft, gisteren en vandaag na de negatieve ontwikkelingen, de bewuste keuze van onze partij.

De KKE heeft niet de kant gekozen van die krachten die, afkomstig uit de communistische beweging, in naam van de kritiek op de Sovjet-Unie en op andere

landen, overgegaan zijn tot het negeren, het afwijzen van hun socialistisch karakter, tot het overnemen van de propaganda van het imperialisme. De KKE heeft ook haar standpunt over de verdediging van deze landen, ondanks hun zwakheden, niet herzien.

## **De noodzaak en de actualiteit van het socialisme – Verrijking van onze programmapunten over het socialisme**

De noodzaak van de actualiteit van het socialisme

31. Het partijprogramma vermeldt: “De contrarevolutionaire omwentelingen veranderen niet het kenmerk van het tijdperk. De 21<sup>e</sup> eeuw zal de eeuw zijn van een nieuw elan van de wereldwijde revolutionaire beweging en een nieuwe reeks sociale revoluties.”

De strijdbewegingen die beperkt zijn tot het in stand houden van bepaalde overwinningen kunnen, zelfs al zijn ze noodzakelijk, geen reële oplossingen bieden. De enige uitweg en het onvermijdelijke perspectief is het socialisme, ondanks de nederlaag op het einde van de 20<sup>e</sup> eeuw.

De noodzaak van het socialisme wordt duidelijker door de verscherping van de tegenstellingen in de hedendaagse kapitalistische wereld, in het imperialistische systeem. Zij vloeit voort uit het feit dat in het imperialistische stadium van de ontwikkeling van het kapitalisme, gekenmerkt door de overheersing van de monopolies, de materiële voorwaarden volledig rijp zijn tot op het niveau waar de overgang naar een superieur sociaaleconomisch systeem noodzakelijk is. Het kapitalisme heeft de productie op een nooit geziene schaal gesocialiseerd. Toch blijven de productiemiddelen, de producten van de gesocialiseerde arbeid, kapitalistische privé-eigendom. Deze tegenstelling is de bron van alle crisisverschijnselen in de moderne kapitalistische maatschappijen: werkloosheid en armoede, die explosieve dimensies aannemen tijdens economische crisissen; de hoge arbeidsduur ondanks de sterke toename van de arbeidsproductiviteit; het niet bevredigen van de hedendaagse maatschappelijke behoeften op het gebied van opleiding en professionele specialisatie alsook inzake preventie en gezondheidszorg, in overeenstemming met de moderne wetenschappelijke en technologische vooruitgang; de manifeste vernietiging van het milieu met gevolgen voor de volksgezondheid en de gezondheid van de werknemers; het gebrek aan bescherming tegen natuurrampen, ondanks de moderne technologische mogelijkheden; de vernielingen aangericht door de imperialistische oorlogen, de handel in drugs en in menselijke organen, enz.

Tegelijkertijd toont deze kapitalistische tegenstelling de uitweg: het aanpassen van de productieverhoudingen aan het ontwikkelingsniveau van de productiekrachten; de afschaffing van de privé-eigendom van alle productiemiddelen, te beginnen bij de meest geconcentreerde, hun socialisering, hun gepland gebruik in de maatschappelijke productie met als doel te voldoen aan de maatschappelijke noden; de centrale planning van de economie door de revolutionaire socialistische arbeidersmacht, de arbeiderscontrole. Het socialistische doel is realistisch, omdat het gebaseerd is op de kapitalistische ontwikkeling zelf. De bepaling ervan hangt niet af van de

krachtsverhoudingen of van de omstandigheden waaronder de revolutionaire actie zich ontwikkelt en die de evoluties kunnen versnellen of vertragen.

De overwinning van de socialistische revolutie, oorspronkelijk in één land of een groep landen, is het resultaat van de werking van de wet van de ongelijke economische en politieke ontwikkeling van het kapitalisme.<sup>13</sup> De voorwaarden waaronder de socialistische revolutie aan de orde van de dag is, rijpen niet tegelijkertijd in de hele wereld. De imperialistische ketting zal breken ter hoogte van haar zwakste schakel.

De specifieke “nationale” opdracht van elke communistische partij is de realisatie van de socialistische revolutie en de socialistische opbouw in eigen land, als onderdeel van het wereldwijde revolutionaire proces. Dit zal bijdragen tot de schepping van een “geïntegreerd socialisme”, in het kader van de “revolutionaire proletarische samenwerking van alle landen”.<sup>14</sup>

De leninistische stelling over de zwakste schakel ontkent de dialectische verhouding tussen nationale en internationale aspecten in het revolutionaire proces niet. Dat blijkt ook uit het feit dat voor de overgang naar de hogere fase van het communisme het internationale overwicht van het socialisme vereist is, of minstens in de ontwikkelde en belangrijke kapitalistische landen van het imperialistisch systeem.

32. Het rijpingsniveau van de materiële voorwaarden voor het socialisme verschilt naargelang de kapitalistische maatschappij, het is een resultaat van de wet van de ongelijke ontwikkeling van het kapitalisme. De basisindicator van de ontwikkeling van de kapitalistische verhoudingen is de uitbreiding en de concentratie van de loonarbeid.

In de omstandigheden van het imperialisme kan de achterstand van het kapitalisme leiden tot een plotse verscherping van de tegenstellingen, en bijgevolg tot een revolutionaire crisis, maar ook tot de mogelijkheid van de overwinning. Toch zal het niveau van de sociaaleconomische achterstand de toekomstige socialistische opbouw, de strijd van het nieuwe tegen het oude, moeilijker maken. De snelheid van de socialistische opbouw zal beïnvloed worden wat zij erft.<sup>15</sup>

Maar in geen geval rechtvaardigt het kapitalistische verleden dat de revolutionaire arbeidersmacht erft, dat de wetten van de revolutie en van de socialistische opbouw in vraag worden gesteld. Deze zijn algemeen toepasbaar in alle kapitalistische landen, ondanks de historische bijzonderheden die onvermijdelijk de weg naar de socialistische opbouw in de 20<sup>e</sup> eeuw hebben afgebakend en die in de toekomstige socialistische opbouw zullen blijven voortbestaan.

### **Verrijking van onze programmapunten over het socialisme**

33. Het 15<sup>e</sup> Congres van de KKE heeft de komende revolutie in Griekenland gedefinieerd als socialistisch. Het heeft ook het anti-imperialistisch, antimonopolistisch en democratisch karakter van het front gedefinieerd, als bondgenootschap van de

arbeidersklasse met de andere volkslagen. De volgende congressen, vooral het 16<sup>e</sup>, hebben de inhoud van het frontprogramma verrijkt.

In het programma van de KKE staan onze basisstellingen over het socialisme. Wij kunnen ze vandaag verrijken, op basis van de conclusies over de socialistische opbouw in de Sovjet-Unie tijdens de 20<sup>e</sup> eeuw<sup>16</sup>, gebaseerd op de marxistisch-leninistische stellingen ontwikkeld in het tweede hoofdstuk.

34. Het hoge niveau van monopolisering, vooral deze laatste jaren, vormt de materiële voorwaarde voor de socialisatie van de productiemiddelen in de industrie, de handel en het toerisme, zodat de geproduceerde rijkdom maatschappelijke eigendom wordt. Elke vorm van privé-onderneming in de domeinen van de gezondheidszorg, de sociale zekerheid en het onderwijs, zal onmiddellijk worden afgeschaft.

De maatschappelijke eigendom en de centrale planning zullen de mogelijkheid scheppen om de werkloosheid uit te roeien.

De centrale planning en de economie gebaseerd op de maatschappelijke eigendom van de samengevoegde productiemiddelen, vormen de communistische productieverhoudingen. De staatsplannen zullen in de planning de doelstellingen op lange, middellange en korte termijn van de socialistische opbouw en van de maatschappelijke welvaart vastleggen.

De toepassing van de centrale planning zal georganiseerd worden per sector, dankzij een eengemaakte staatsstructuur, met regionale takken en per sector. De planning zal gebaseerd zijn op een geheel van doelstellingen en criteria zoals:

- Energie: ontwikkeling van de infrastructuren om te voldoen aan de noden van de centraal geplande productie; beperking van het niveau van energieafhankelijkheid van het land; voor de bevolking het goedkope verbruik voldoende garanderen; veiligheid voor de werknemers van de sector, in de woonzones, bescherming van de volksgezondheid en het milieu. In die zin zal het energiebeleid de volgende assen omvatten: aanwending van alle binnenlandse energiebronnen (bv. bruinkool, waterkrachtcentrales, windenergie, enz.); systematisch onderzoek naar en ontdekken van nieuwe bronnen; gezamenlijk onderzoek en onderlinge samenwerking tussen landen, tot wederzijds voordeel.
- Transport: prioriteit voor het gemeenschappelijk vervoer in plaats van het individueel vervoer, voor het spoor in het continentale deel van het land. Alle vormen van vervoer zullen gepland worden op basis van criteria van verbindingsmogelijkheden en complementariteit, met als doel het snel en goedkoop verplaatsen van personen en producten, energiebesparing en milieubescherming, geplande ontwikkeling en het uitschakelen van regionale ongelijkheden, de volledige controle over de nationale defensie en de veiligheid. De voorwaarde om deze ontwikkelingsdoelstellingen voor het vervoer te realiseren is de voorafgaande planning van de nodige infrastructuur – havens, luchthavens, stations, verkeersassen – en van de industriële productie van de vervoermiddelen. Hetzelfde geldt voor de telecommunicatie, de grondstoffenverwerking, de industriële verwerkende nijverheid, in het bijzonder in de machineproductie, om de

economie zo onafhankelijk mogelijk te maken, om de afhankelijkheid van de buitenlandse handel en de handel met de kapitalistische economieën in deze cruciale sectoren te beperken.

- De grond zal gesocialiseerd worden, de grote landbouwbedrijven zullen omgevormd worden tot productie-eenheden van de staat, voor de productie en omvorming van landbouwproducten in grondstoffen of voor de directe consumptie.
- Productiecoöperatieven zullen aangemoedigd worden in de kleine landbouwproductie en de kleine warenproductie in de stad. De productiecoöperatieven zullen de omstandigheden scheppen voor de uitbreiding van de communistische verhoudingen in alle sectoren van de economie, met de concentratie van de kleine warenproductie, de organisatie ervan, de arbeidsverdeling in de coöperatieven, de toename van de arbeidsproductiviteit en het gebruik van de nieuwe technologieën. Er zal een distributiesysteem gecreëerd worden voor de producten van de coöperatieven, via staatswinkels en winkels van de coöperatieven. De centrale planning zal bepalen hoeveel producten via de coöperatieve markt verspreid zullen worden (en hun prijs) en hoeveel via de staatsmechanismen zullen verdeeld worden. Het doel is dat alle producten van de coöperatieven op termijn verdeeld worden via een eengemaakt staatssysteem. Het doel is dat alle producten van de coöperatieven geleidelijk aan via het unieke staatssysteem worden verspreid.
- De productiecoöperatieven zijn verbonden met de centrale planning via productieplannen en consumptieplannen voor grondstoffen, energie, nieuwe machines en diensten.
- De nieuwe technologische en wetenschappelijke verwezenlijkingen zullen toegepast worden met als doel de arbeidstijd te verminderen en de vrije tijd te verhogen. Deze kan gebruikt worden om het opleidings- en cultureel niveau te verhogen, om de capaciteiten te verwerven om effectief deel te nemen aan de controle en het beheer van de machtsinstellingen.
- Het wetenschappelijk onderzoek zal georganiseerd worden door staatsinstellingen – instellingen voor hoger onderwijs, instituten, enz. – en zal ten dienste staan van de centrale planning, het beheer van het maatschappelijk product, met als doel de maatschappelijke welvaart te ontwikkelen.

35. Een deel van het maatschappelijk product zal op basis van de behoeften op billijke wijze herverdeeld worden, via gratis openbare diensten voor gezondheidszorg, onderwijs, sociale bescherming, sociale zekerheid, vrije tijd, bescherming van het kind en de bejaarde, alsook via zeer goedkope (zelfs gratis) diensten zoals vervoer, telecommunicatie, energievoorziening en drinkbaar water voor volksconsumptie enz.

- Er zullen openbare sociale infrastructuren worden opgericht die sociale diensten van hoogstaande kwaliteit zullen aanbieden, om de behoeften te dekken waarvoor vandaag betaald wordt door individuen en gezinnen (bedrijfsrestaurants, schoolkantines, bijvoorbeeld).
- Alle kleuters zullen gratis en verplicht naar de openbare kleuterschool gaan.
- Een algemeen, openbaar en gratis basisonderwijs zal gedurende 12 jaar gegarandeerd zijn voor alle kinderen, in één enkel type school met één unieke structuur, één

programma, één beheer en één werking alsook technische uitrusting en gespecialiseerd en opgeleid personeel.

- Een gratis en exclusief openbaar beroepsonderwijs zal gegarandeerd zijn na het algemeen verplicht (basis)onderwijs.
- In een eengemaakt openbaar en gratis onderwijssysteem zal het wetenschappelijk personeel worden opgeleid dat in staat is om te onderwijzen in de onderwijsinstellingen en om specialisten af te leveren voor de sectoren van het onderzoek, de maatschappelijke productie en de overheidsdiensten.
- Een exclusief openbaar en gratis systeem van sociale voorzieningen en gezondheidszorg zal worden opgericht. De directe maatschappelijke productie (gesocialiseerde productiemiddelen, centrale planning, arbeiderscontrole), zal de materiële omstandigheden scheppen om de socialistische economie geleidelijk aan – volgens haar ontwikkelingsniveau – in staat te stellen alle leden van de maatschappij gelijke omstandigheden van gezondheidszorg en sociale welvaart te bieden als maatschappelijke goederen. Zij zullen verstrekt worden als een voorafgaande voorwaarde voor het fysieke en mentale welzijn, voor de intellectuele en culturele ontwikkeling van elke persoon, naargelang de arbeids- en leefomstandigheden, het globale leefmilieu en de sociale omstandigheden die een invloed hebben op zijn arbeidscapaciteit en sociale activiteit.

36. Met de uitwerking en de toepassing van het eerste staatsplan zal de werking van de waar-geld verhoudingen reeds beperkt worden. Deze voortdurende beperking in het vooruitzicht van de afschaffing ervan, is verbonden met de geplande uitbreiding van de communistische verhoudingen in heel de productie en de distributie, met de uitbreiding van de sociale diensten om steeds meer te voldoen aan de individuele consumptiebehoeften. Het geld verliest geleidelijk aan zijn betekenis als vorm van de waarde; zijn functie als ruilmiddel van waren wordt omgevormd tot een vorm van certificaat van de verrichte arbeid, zodat de werknemers toegang krijgen tot het aandeel van het maatschappelijk productie dat verdeeld wordt volgens hun arbeid.

De toegang tot deze producten wordt bepaald door eenieders individuele aandeel in de arbeid binnen het geheel van de gesocialiseerde arbeid. De maat van de individuele bijdrage is de arbeidstijd, bepaald door het plan op basis van de volgende elementen: de globale noden van de maatschappelijke productie, de fysieke omstandigheden van het productieproces dat rekening houdt met de “individuele” arbeid, de specifieke behoeften van de maatschappelijke productie (bijvoorbeeld de verplaatsing van arbeidskracht naar bepaalde regio's, naar prioritaire sectoren van de productie), andere specifieke behoeften (bijvoorbeeld moederschap, gehandicapte personen), het voorhoedestandpunt in de organisatie en de uitvoering van het werk.

Elk beleid van herverdeling van de inkomsten uit de arbeid zal uitgewerkt worden op basis van de hoger beschreven principes. Elke afwijking, erfenis van de periode van differentiatie gebaseerd op de “waarde” (die het werk klasseert van gespecialiseerd tot ongekwalificeerd), zal op geplande manier worden behandeld, met prioriteit voor het verhogen van de inkomens van de minst betaalde werknemers.

De centrale planning op middellange en lange termijn beoogt de capaciteit voor gespecialiseerde arbeid in het algemeen te ontwikkelen, alsook afwisseling te brengen in de technische arbeidsverdeling, de algemene arbeidsproductiviteit te ontwikkelen en de arbeidstijd te beperken.

De rol en de functie van de Centrale Bank zullen gewijzigd worden. De regulering van de functie van het geld, als middel voor de circulatie van de waren, zal beperkt worden tot de uitwisselingen tussen de socialistische productie en de productie van de landbouwcoöperatieven en in het algemeen met de productie van bepaalde consumptiegoederen, tot de warenproductie volledig is afgeschaft. Op deze basis zal de gelijkaardige werking van bepaalde staatskredietinstellingen die gespecialiseerd zijn voor de landbouwcoöperatieven en bepaalde kleine ondernemingen, gecontroleerd worden.

Dit zal ook gelden in de internationale uitwisselingen – handel tussen staten, toerisme – zolang er kapitalistische staten zullen bestaan in de wereld. Daarom zal een departement van de planning de goudreserves regulariseren of de reserves van andere waren die dienen als internationale deviezen.

De nieuwe rol van de Centrale Bank zal uitgewerkt worden in de algemene maatschappelijke boekhouding en verbonden zijn aan de organen en de doelstellingen van de centrale planning.

37. De socialistische opbouw is niet verenigbaar met de deelname van het land aan imperialistische verbonden, zoals de Europese Unie of de Navo. De revolutionaire macht zal, naargelang de internationale en regionale toestand, internationale relaties trachten te ontwikkelen die wederzijds voordeel bieden, tussen Griekenland en de andere landen, meer in het bijzonder met landen die een ontwikkelingsniveau, problemen en directe belangen hebben die voor een gezonde samenwerking zouden kunnen zorgen. De socialistische staat zal trachten samen te werken met landen en volkeren die er objectief gezien rechtstreeks belang bij hebben om verzet te bieden tegen de economische, politieke en militaire centra van het imperialisme, en vooral met de andere volkeren die het socialisme opbouwen in hun eigen land. Hij zal elke “voordelige fout” die in het “imperialistische front” zou voorkomen omwille van interimperialistische tegenstellingen, trachten te benutten, om de revolutie en het socialisme te verdedigen en te versterken. Een socialistisch Griekenland, trouw aan de principes van het proletarisch internationalisme, zou volgens zijn mogelijkheden, een steun vormen voor het wereldwijde anti-imperialisme, voor de revolutionaire en socialistische beweging.

38. De revolutionaire arbeidersmacht, de dictatuur van het proletariaat, is verplicht om de pogingen van de burgerlijke klasse en de internationale reactie om de macht van het kapitaal te herstellen, te doen mislukken. Zij heeft de plicht om een nieuwe maatschappij op te bouwen, dankzij de afschaffing van de uitbuiting van de mens door de mens. Haar organisatorische, culturele, politieke, educatieve en defensieve werking zal geleid worden door de partij. Zij zal een hogere vorm van democratie uitdrukken, met als fundamenteel kenmerk de energieke deelname van de arbeidersklasse, van het volk, aan het oplossen van de basisproblemen in verband met de opbouw van de socialistische maatschappij en



de arbeiderscontrole en haar instellingen. De partij is het basisorgaan van de klassenstrijd van de arbeidersklasse, die onder andere vormen en in nieuwe omstandigheden wordt voortgezet.

Het democratisch centralisme is het fundamentele principe van de opbouw en de werking van de socialistische staat, van de ontwikkeling van de socialistische democratie, van het beheer van de productie-eenheid, van alle openbare diensten.

De revolutionaire arbeidersmacht zal steunen op de instellingen gecreëerd door de revolutionaire strijd van de arbeidersklasse en haar bondgenoten. De burgerlijke parlementaire instellingen zullen vervangen worden door de nieuwe instellingen van de arbeidersmacht.

De kernen van de arbeidersmacht zullen de productie-eenheden, de werkplaatsen zijn, waar ook de arbeiderscontrole en de sociale controle op de administratie zullen plaatsvinden. De afgevaardigden van de werknemers in de machtsorganen zullen verkozen en (indien nodig) afzetbaar zijn via de productie-eenheden. Zullen ook wettelijk gegarandeerd en in de praktijk verzekerd zijn, het uitoefenen van de arbeiders- en de sociale controle, de vrije kritiek op willekeurige subjectieve beslissingen en op het bureaucratisch gedrag van de verantwoordelijken, alsook op andere negatieve verschijnselen en afwijkingen van de socialistische en communistische principes.

De vertegenwoordiging van de boerencoöperanten en de kleine warenproducenten is gegarandeerd door hun bondgenootschap met de arbeidersklasse. De samenstelling van de hoogste organen wordt opgemaakt door de verkiezing van vertegenwoordigers van de lagere organen, via de gepaste instanties. Zij zullen garanderen dat de meerderheid van de vertegenwoordigers van deze organen afkomstig zijn van de werknemers van de socialistische productie-eenheden en de openbare sociale diensten.

Het hoogste machtsorgaan is een uitvoerend orgaan – het stelt wetten op en regeert tegelijkertijd – en de verdeling tussen de wetgevende en uitvoerende bevoegdheden wordt binnen dit orgaan geregeld. Het is geen parlement, de vertegenwoordigers zijn niet permanent, zij kunnen afgezet worden, zij staan niet los van de productie, maar worden voor de duur van hun mandaat gedetacheerd, in functie van de noodwendigheden van hun taken als vertegenwoordigers. Zij halen geen enkel specifiek financieel voordeel uit hun deelname aan de machtsorganen. Het is via dit hoogste orgaan dat de regering en de verantwoordelijken van de verschillende uitvoerende organen worden gekozen (ministeries, administraties, comités, enz.).

Een revolutionaire grondwet en een revolutionaire wetgeving zullen uitgewerkt worden, in overeenstemming met de nieuwe sociale verhoudingen – maatschappelijke eigendom, centrale planning, arbeiderscontrole – en zullen de revolutionaire wettelijkheid verdedigen. Op dezelfde manier zullen een Arbeidswet, een Gezinswet en heel de juridische consolidering van de nieuwe sociale verhoudingen worden opgemaakt. Een nieuwe juridisch systeem zal worden uitgewerkt, gebaseerd op de revolutionaire volksinstellingen voor de uitoefening van het recht. De nieuwe gerechtelijke overheden

zullen onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid vallen van de machtsorganen. Het juridisch corps zal samengesteld zijn uit rechters van het volk, die verkiesbaar en afzetbaar zijn, en uit het permanent juridisch personeel, die zich zullen verantwoorden voor de instellingen van de arbeidersmacht.

Eén van de functies van de revolutionaire arbeidersmacht is de radicale hervorming van een deel van het administratieve mechanisme van de burgerlijke staat, dat onvermijdelijk wordt overgeërfd gedurende de eerste fase van het socialisme. De arbeidstijd, de rechten en plichten van de werknemers, zullen geregeld worden door de revolutionaire wetgeving. De partijleiding, die geen enkele privilege heeft, zal de revolutionaire hervorming van de openbare administratie garanderen.

De nieuwe revolutionaire veiligheids- en defensieorganen zullen steunen op de deelname van de arbeiders en het volk, maar ook op gespecialiseerd permanent personeel.

In plaats van het burgerlijke leger en de repressieorganen, die volledig ontbonden zullen worden, zullen nieuwe instellingen worden opgericht, op basis van de gewapende revolutionaire strijd, om het verzet van de uitbuiters te breken en de revolutie te verdedigen. De directe controle op het leger en de defensiekrachten van de revolutie zal gegarandeerd worden door de arbeidersmacht. Het officieren corps zal samengesteld worden op basis van hun houding ten opzichte van de revolutie. Geleidelijk aan zal in nieuwe militaire scholen, een nieuw corps worden opgebouwd, vooral op basis van jongeren afkomstig uit de arbeidersklasse. Zij zullen worden opgevoed in de principes van de nieuwe macht. De positieve ervaring van de socialistische opbouw zal benadrukt worden; de taken van de verdediging van de revolutie zullen niet alleen opgenomen worden door permanente speciale corpsen maar ook onder de verantwoordelijkheid van het volk, door arbeiderscomités, enz.

39. De KKE, als voorhoede van de arbeidersklasse, heeft de plicht om de strijd te leiden voor de volledige omvorming van alle sociale verhoudingen en communistische verhoudingen.

Haar revolutionaire en voorhoederol wordt gegarandeerd door de permanente inspanning om de marxistisch-leninistische theorie en het wetenschappelijk communisme te assimileren en te ontwikkelen, dankzij het assimileren van de moderne wetenschappelijke veroveringen en de klassenanalyse van de problemen die rijzen tijdens de ontwikkeling van de communistische sociaaleconomische staatsinrichting.

In elke fase is het belangrijk om de proletarische samenstelling van de partij te garanderen, want de socialistische maatschappij is niet homogeen en vertoont sociale tegenstellingen.

De revolutionaire en voorhoederol van de partij wordt bevestigd door haar capaciteit om de arbeidersdeelname en arbeiderscontrole door te voeren, vooral in de productie-eenheid en de openbare dienst, zodat de arbeidersklasse zich ontwikkelt en de hoofdrolspeler wordt van het communistisch zelfbeheer.

De rol van de partij is niet alleen ideologisch en pedagogisch. Ze is de partij van de klasse die de macht heeft. De leidende rol in de uitoefening van de macht is haar voornaamste taak. Bijgevolg moet de communistische partij een directe organisatorische relatie hebben met alle structuren van de dictatuur van het proletariaat. Zij moet zich bekommeren om alle belangrijke politieke kwesties die te maken hebben met de uitoefening van de macht; zij moet de arbeidersklasse mobiliseren voor de controle van de macht en het beheer van de productie. Zij is verplicht de strategische leiding te geven, zonder afgeleid te worden door details.

## **Epiloog**

Als partij zullen wij de studie en het onderzoek verder zetten om onze besluiten nog beter te formuleren, ook over kwesties die wij nog niet hebben uitgediept. Het is eveneens belangrijk dat onze huidige reflectie over het socialisme-communisme door alle leden van de partij en de jongeren van de jeugdorganisatie wordt geassimileerd.

Het is deze taak die zal bepalen of de partij in staat is om haar strategie volledig met de dagelijkse strijd te verbinden, om doelstellingen te formuleren voor de directe problemen van de werknemers, die in verband staan met de strategie van de verovering van de revolutionaire arbeidersmacht en de socialistische opbouw.

19 oktober 2008

## **Noten**

1. De stellingen over het socialisme, geformuleerd door het Centraal Comité van de Communistische Partij van Griekenland (KKE) op 19 oktober 2008, werden goedgekeurd op het 18<sup>e</sup> Congres (18-22 februari 2009). Dit tweede deel is een licht ingekorte versie; het eerste deel ervan verscheen in het septembernummer. U kunt deze stellingen online terugvinden op de website van de KKE, in het Grieks (<http://www.kke.gr/arcti.php?myid=767>) en het Engels (<http://inter.kke.gr/News/2008news/2008-12-thesis-socialism/>).

2. V. Tsjoelkin, vandaag algemeen-secretaris van de Communistische Arbeiderspartij van Rusland-Communistische Partij van Rusland, vermeldt in zijn toespraak op de Internationale herdenkingsconferentie van de 80<sup>e</sup> verjaardag van de socialistische Oktoberrevolutie (1997) dat:

- Het 19<sup>e</sup> Congres van de CPSU het politieke pluralisme heeft afgekondigd.
- De weg naar het marktbeleid werd opengesteld door het 28<sup>e</sup> Congres van de CPSU.
- De plenaire zitting van het CC van de CPSU (april 1991) de weg opende voor het privatiseringsbeleid.
- Een onafhankelijkheidsbeleid (afscheuring van de Sovjet-Unie) werd gevolgd door een groep communisten op het Congres van de Sovjets.
- De ontbinding van de Sovjet-Unie bevestigd werd door een zogenaamde communistische meerderheid in de Opperste Sovjet.

- In een artikel in 2000, naar aanleiding van de 10<sup>e</sup> verjaardag van de samenroeping van het 28<sup>e</sup> Congres van de CPSU, vermeldt Tsjoelkin dat op de Nationale Conferentie voor de oprichting van de Communistische Partij van de Russische Federatie (binnen de CPSU), voor het eerst de groep Communistische Initiatiefbeweging verscheen die, samen met andere, tegen de beslissingen van het 28<sup>e</sup> Congres van de CPUS stemde.

3. Federatieve Socialistische Sovjetrepubliek van Rusland (Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика — Rossiiskaïa Sovietskaïa Federativnaïa Sotsialistitcheskaïa Respoublika).

4. Het rapport van A. Jdanov op de plenaire zitting van het Centraal Comité van de CPSU (februari-maart 1937) vermeldt: "... de nefaste psychologie van sommige van onze partij- en Sovjetkaders, die menen dat zij het vertrouwen van de bevolking zomaar kunnen veroveren en rustig slapen, in afwachting dat men hun voor vroeger bewezen diensten een parlementaire zetel aflevert.... Met de geheime stemming, is dit vertrouwen geen verworvenheid meer. (...) Wij hebben een belangrijke laag kaders die ervan uitgaan dat hun taak is afgelopen, wanneer zij in de Sovjets verkozen zijn. Getuige hiervan het grote aantal verantwoordelijken die niet naar de plenaire zittingen van de Sovjets, naar de parlementaire groepen en naar de departementen van onze Sovjets komen (...). ... zij zijn bereid om tien keer verantwoording af te leggen over hun werk voor het bureau van het partijcomité, in een beperkte en vertrouwde kring, veeleer dan te verschijnen op de plenaire zitting van de Sovjets, er hun zelfkritiek voor te leggen en de kritiek van de massa's te aanhoren. Ik denk dat u dat net zo goed als ik weet." КОМЕР, 4/2008.

5. Om deze kwestie te begrijpen, zie de analyse en de conclusies opgesteld door de Centraal Comité van de KKE: "Voor de 60<sup>e</sup> Verjaardag van de antifascistische overwinning van de volkeren, op 9 mei 1945", april 2005.

6. In het begin, op 9 september 1939, heeft het secretariaat van het Uitvoerend Comité van de Communistische Internationale de oorlog gekenmerkt als imperialistisch en roofzuchtig van beide kanten, en riep het de nationale afdelingen van de CI van de bij de oorlog betrokken landen op om ertegen te vechten.

7. Academie van de Wetenschappen van de USSR, Geschiedenis van de Derde Internationale, p. 428, Σύγχρονη Εποχή (Uitgaven van de huidige tijd).

8. Al in 1935 "beval het 7<sup>e</sup> Congres van de CI het Uitvoerend Comité van de CI aan om het hoofdgewicht van haar actie te verplaatsen naar de analyse van de politieke basisteksten en de stellingen over de tactiek van de internationale arbeidersbeweging, door de specifieke omstandigheden en eigenheden van elk land te evalueren" en tegelijkertijd raadde het Uitvoerend Comité aan om "over het algemeen de rechtstreekse inmenging in de organisatorische zaken van de communistische partijen te vermijden". Academie van de Wetenschappen van de USSR, Geschiedenis van de Derde Internationale, Σύγχρονη Εποχή (Uitgaven van de huidige tijd), p. 433-434.

9. Kominform (Informatiebureau van de communistische partijen): in dit bureau waren de communistische en arbeiderspartijen vertegenwoordigd van Bulgarije, Hongarije, Italië, Polen, Roemenië, de Sovjet-Unie, Tsjecho-Slowakije en Frankrijk.

10. Activiteitenverslag van het Centraal Comité van de CPSU aan 19<sup>e</sup> Congres, Uitgave van het CC van de KKE, p. 28.

11. 20<sup>e</sup> Congres van de CPSU, Uitgeverij Zogia, 1965, p. 8.

12. “De voorbereiding op de nieuwe oorlog is nauw verbonden met de onderwerping van de landen van Europa en andere continenten aan het Amerikaanse imperialisme. Het Marshallplan, de Westerse Unie en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (Nato), zijn de schakels van de keten van het criminele complot tegen de vrede; het zijn eveneens de schakels van de keten waarmee de buitenlandse monopolies de andere volkeren wurgen. De plicht van de communistische en arbeiderspartijen in de kapitalistische landen is de strijd voor nationale onafhankelijkheid te verbinden aan de strijd voor de vrede, om voortdurend het antinationale en perfide karakter van het beleid van de burgerlijke regeringen, die lakeien zijn geworden van het Amerikaans imperialisme, bloot te leggen, om alle democratische patriottische krachten van elk land te verenigen en te hergroeperen rond slogans die een einde willen stellen aan de schandelijke onderwerping aan de Verenigde Staten, voor de overgang naar een onafhankelijke buitenlandse en binnenlandse politiek, in overeenstemming met de nationale belangen van de volkeren. De communistische en arbeiderspartijen moeten de vlag van de verdediging van de nationale onafhankelijkheid en de soevereiniteit van de volkeren hoog dragen.” Archieven van de KKE, Resolutie van het Informatiebureau van de communistische en arbeiderspartijen, zitting van november 1949, Uitgeverij Nea Ellada, p. 73-74.

13. Lenin, “Over het ordewoord van de Verenigde Staten van Europa”, Œuvres, Deel 21, <http://marxists.org/francais/lenin/works/1915/08/vil19150823.htm> en “Het militaire program van de proletarische revolutie”, Keuze uit zijn werken, Deel 2, Progres Moskou, 1973, p. 365-374. <http://marxists.org/francais/lenin/works/1916/09/pmrp.htm>

14. Lenin, De “linkse stroming”, een kinderziekte van het communisme, Uitgeverij Pegasus, 1966. Zie ook: <http://www.marxists.org/nederlands/lenin/1920/kinderziekten/index.htm>.

15. In die tijd verdedigde Lenin het standpunt dat in de landen op “tussenliggend” niveau van kapitalistische ontwikkeling, het “gemakkelijker is om de socialistische revolutie te beginnen en moeilijker om ze vol te houden”.

16. Het programma van de KKE, goedgekeurd op het 15<sup>e</sup> Congres (1996) preciseert in hoofdstuk D over de opbouw van het socialisme: “De opvatting van de KKE over de opbouw van het socialisme steunt op de marxistisch-leninistische theorie en de verrijking ervan op basis van de conclusies en het studiewerk van onze partij over de opbouw van

het socialisme in de 20<sup>e</sup> eeuw.” 15<sup>e</sup> Congres, Documenten, Uitgaven van het CC van de KKE (1996), p. 124.